

Ordin nr. 363 din 23/11/2005 pentru aprobarea Planului național privind formarea personalului din sistemul de protecție a persoanelor cu handicap pentru perioada 2006-2008 și a Programei-cadru de instruire specifică a personalului implicat în protecția și îngrijirea persoanei adulte cu handicap

Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 1103 din 07/12/2005

Având în vedere prevederile planului de acțiune privind implementarea strategiei naționale, prevăzut în Hotărârea Guvernului nr. 1.175/2005 privind aprobarea Strategiei naționale pentru protecția, integrarea și incluziunea socială a persoanelor cu handicap în perioada 2006-2013,

în temeiul art. 5 alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 14/2003 privind înființarea, organizarea și funcționarea Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 239/2003, cu modificările și completările ulterioare,

președintele Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap emite următorul ordin:

Art. 1. - Se aprobă Planul național privind formarea personalului din sistemul de protecție a persoanelor cu handicap pentru perioada 2006-2008 și Programa-cadru de instruire specifică a personalului implicat în protecția și îngrijirea persoanei adulte cu handicap, prevăzute în anexele nr. 1 și 2*) care fac parte integrantă din prezentul ordin.

*)Anexele nr. 1 și 2 sunt reproduse în facsimil.

Art. 2. - Prezentul ordin va intra în vigoare de la data de 1 ianuarie 2006.

Art. 3. - Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Președintele Autorității Naționale pentru
Persoanele cu Handicap,
Silviu George Didilescu

București, 23 noiembrie 2005.
Nr. 363.

ANEXA Nr. 1

PLAN NAȚIONAL
privind formarea personalului din sistemul de protecție a
persoanelor cu handicap pentru perioada 2006-2008

Planul național privind formarea personalului din sistemul de protecție a persoanelor cu handicap, numit în continuare planul național de formare, urmărește dezvoltarea unui sistem de instruire specifică, parte integrantă a sistemului de

formare profesională continuă, care să ofere informații permanent actualizate personalului implicat în protecția și îngrijirea persoanelor cu handicap, în vederea asigurării calității serviciilor furnizate acestora.

Introducere:

Planul național privind formarea personalului din sistemul de protecție a persoanelor cu handicap are la bază Strategia națională pentru protecția, integrarea și incluziunea socială a persoanelor cu handicap în perioada 2006-2013 "Șanse egale pentru persoanele cu handicap către o societate fără discriminări", aprobată prin H.G.R. nr. 1.175/2005, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 919/14.10.2005.

Unul dintre obiectivele specifice al Strategiei naționale îl constituie Promovarea furnizării serviciilor de calitate care să răspundă nevoilor individuale ale persoanei cu handicap.

Ca direcție de acțiune pentru atingerea acestui obiectiv este stabilită: asigurarea instruirii și formării continue a personalului, de toate tipurile, implicat la toate nivelurile în protecția persoanelor cu handicap, inclusiv a asistenților personali; intensificarea instruirilor pentru asistenții personali; asigurarea coordonării metodologice privind instruirea, formarea, pregătirea profesională a resurselor umane care lucrează în cadrul sistemului de protecție a persoanelor cu handicap.

De asemenea, Strategia pe termen scurt și mediu pentru formare profesională continuă, 2005-2010, aprobată prin H.G.R. nr. 875/2005, își propune ca țintă, până în anul 2010, ca procentul de participare la procesul educațional sau de instruire a populației cu vârsta cuprinsă între 25-64 ani să crească de la 1,3%, cât este în prezent, până la 7%.

Una dintre condițiile minime prevăzute pentru implementarea standardului Perfecționarea personalului este ca Centrul rezidențial (condiția minimă 28.4), Centrul de Zi (condiția minimă 26.4), Locuința Protejată (condiția minimă 30.4) să asigure, anual sau ori de câte ori este nevoie, sesiuni de instruire a personalului unității, în domeniul protecției persoanelor cu handicap.

Deși numărul persoanelor angajate la nivelul instituțiilor publice sau private care se ocupă de problemele persoanelor cu handicap este însemnat, majoritatea nu deține informații complete sau actualizate cu privire la noua abordare a conceptului de handicap.

Formarea profesională continuă, incluzând și instruirea specifică, reprezintă pentru fiecare persoană implicată în protecția și îngrijirea persoanelor cu handicap garanția schimbării mentalității și atitudinilor, evoluția în carieră, dezvoltarea personală, elemente esențiale ale creșterii gradului de motivare.

Se impune adoptarea unei politici de susținere financiară în ceea ce privește realizarea măsurilor prevăzute în prezentul plan.

I. Situația actuală

I.1. Contextul internațional

Regulile Standard privind egalizarea șanselor pentru persoanele cu handicap, adoptate de Adunarea Generală a Națiunilor Unite cu ocazia celei de a 48-a sesiune din 20 decembrie 1993 (Rezoluția 48/96) prevăd în Regula 19, "Pregătirea personalului": "Statele sunt responsabile pentru asigurarea pregătirii adecvate a personalului la toate nivelele, implicat în planificarea și elaborarea programelor și serviciilor destinate persoanelor cu dizabilități". Planul național de formare constituie unul dintre instrumentele de implementare a acestei reguli.

La Lisabona, în martie 2002, s-a stabilit ca obiectiv: Uniunea Europeană să devină până în 2010 "cea mai competitivă și dinamică economie bazată pe cunoaștere din lume, capabilă de o creștere economică durabilă, cu locuri de muncă mai bune și mai multe și o mai mare coeziune socială." Sistemele de formare profesională trebuie să se afle în centrul acestor transformări, racordându-se la cerințele societății în ansamblul său.

Prioritățile stabilite prin Declarația miniștrilor europeni ai educației și formării profesionale și a Comisiei Europene, convenită în 29 și 30 noiembrie 2002, "Declarația de la Copenhaga" cu privire la consolidarea cooperării europene în formare profesională, sunt: dimensiunea europeană, transparența, informare și consiliere, recunoașterea competențelor și calificărilor, asigurarea calității în formare.

România a semnat Memorandumul Comun în domeniul Incluziunii Sociale în luna iunie 2005. În baza acestui Memorandum, se vor elabora o Strategie integrată și un Plan Național de Acțiune pentru Incluziune Socială, care vor cuprinde prioritățile în lupta împotriva sărăciei și a excluziunii sociale. În cadrul măsurilor active, se pune în ultima perioadă un accent tot mai puternic pe promovarea formării profesionale continue.

I.2. Analiza contextului național din perspectiva formării profesionale continue

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none">Existența în Clasificarea Ocupațiilor din România a unor ocupații din domeniul protecției persoanelor cu handicap¹⁾	<ul style="list-style-type: none">Rețeaua de furnizori autorizați de formare profesională este insuficient dezvoltată la nivel național
<ul style="list-style-type: none">Existența unor standarde ocupaționale aprobate de Consiliul Național pentru Formarea Profesională a Adulților²⁾	<ul style="list-style-type: none">Dificultăți majore privind accesul la formarea profesională continuă, datorită costurilor formării, durata formării și lipsa ofertelor disponibile la nivel local

<ul style="list-style-type: none"> • Legea nr. 53/2003 Codul muncii, cu modificările și completările ulterioare, stipulează obligația angajatorului de a asigura accesul periodic al angajaților la formare, prin elaborarea anuală de planuri de formare profesională 	<ul style="list-style-type: none"> • Numărul insuficient de standarde ocupaționale și faptul că elaborarea lor se face de către furnizorii de formare
<ul style="list-style-type: none"> • Existența Programei Cadru de instruire elaborată în concordanță cu abordarea actuală a problematicii handicapului la nivel european și național 	<ul style="list-style-type: none"> • Lipsa unor documente unice de referință - necorelare între COR, Nomenclatorul Calificărilor, standarde ocupaționale, standarde de pregătire profesională
<ul style="list-style-type: none"> • Includerea în Planul Național de Dezvoltare 2007-2013 a priorității "Dezvoltarea resurselor umane, creșterea gradului de ocupare și combaterea excluziunii sociale" 	<ul style="list-style-type: none"> • Sume alocate și structuri insuficiente pentru furnizarea de formare profesională continuă

¹⁾ La data de 1 noiembrie 2005, ocupațiile existente în **Clasificarea** Ocupațiilor din România sunt: asistent personal pentru persoane cu handicap grav (cod COR-513304); pedagog de recuperare (cod COR-333003); educator (cod COR-333001); instructor-educator (cod COR-333002); instructor ergoterapie (cod COR-322901); instructor logoped (cod COR-322902); asistenți medicali consiliere HIV/SIDA (cod COR-322105); interpret în limbaj mimico-gestual (studii medii) - (cod COR-322909); interpret în limbaj mimico-gestual (studii superioare) - (cod COR-234004); asistent medical balneo-fizioterapic (cod COR-322603); lucrător social (cod COR-346003); fizioterapeut (cod COR-222909); fiziokinetoterapeut (cod COR-222909); logoped (cod COR-234002); kinetoterapeut (cod COR-222905), psiholog (cod COR-244501); psihopedagog special (cod COR-244502); maseur (cod COR-322602); pedagog social (cod COR-346002); mediator social (cod COR-513904); infirmieră (cod COR-513204); îngrijitoare (cod COR-513205); asistent social nivel mediu (cod COR-346001); asistent social studii superioare (cod COR-244601); instructor educație fizică (cod COR-322601); instructor de educație sanitară (cod COR-322904); terapeut în terapii complementare (cod COR-322907); tehnician sanitar (cod COR-322104); animator socio-educativ (cod COR-511307); soră medicală (cod COR-323102).

²⁾ La data de 1 noiembrie 2005, există standarde ocupaționale, aprobate de Consiliul Național pentru Formarea Profesională a Adulților, pentru următoarele ocupații: asistent personal pentru persoane cu handicap grav, pedagog de recuperare, pedagog social, asistent medical balneo-fizioterapic, lucrător social, masor, mediator social, animator socio-educativ.

I.3. Date statistice:

La 30 iunie 2005, conform statisticilor Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap, numărul instituțiilor de asistență socială funcționale aflate în coordonare este de 142. În aceste instituții personalul normat era de 14.139 persoane, personal angajat fiind 12.137 persoane.

Deficitul de personal se înregistrează în mod deosebit la: infirmiere, psihologi, asistenți sociali, ergo și kinetoterapeuți, fizioterapeuți, pedagogi, logopezi, educatori, consilieri. Personalul este angajat al Direcțiilor Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului județene, respectiv ale sectoarelor municipiului București.

La aceeași dată, numărul asistenților personali ai persoanelor cu handicap grav era de 72.442, angajatorii acestora fiind primăriile localităților în care persoana cu handicap grav își are reședința sau domiciliul.

I.4. Documente de referință:

I.4.1. Acte normative referitoare la formarea profesională a adulților:

- O.G. nr. 129/2000 privind formarea profesională a adulților;
- Legea nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor de șomaj și stimularea ocupării forței de muncă;
- Legea nr. 53/2003 - CODUL MUNCII, cu modificările și completările ulterioare;
- H.G. nr. 522/2003 pentru aprobarea **Normelor** metodologice de aplicare a prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 129/2000 privind formarea profesională a adulților;
- Legea nr. 107/2004 pentru modificarea și completarea Legii nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor de șomaj și stimularea ocupării forței de muncă;
- O.G. nr. 76/2004 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 129/2000 privind formarea profesională a adulților;
- H.G.R. nr. 875/2005 privind aprobarea Strategiei pe termen scurt și mediu pentru formare profesională continuă, 2005-2010.

I.4.2. Acte normative și documente referitoare la protecția persoanelor cu handicap:

- Recomandarea Consiliului Europei nr. R (92) pentru o politică coerentă pentru egalizarea șanselor pentru persoanele cu handicap, 1992;
- Regulile Standard privind Egalizarea Șanselor pentru Persoanele cu Handicap, adoptate de Adunarea Generală a Națiunilor Unite prin Rezoluția 48/96, 1993;
- Legea nr. 74/1999 pentru ratificarea **Cartei** Sociale Europene revizuite, adoptată la Strasbourg la 3 mai 1996;
- Declarația Politică a statelor membre ale Consiliului Europei "Îmbunătățirea calității vieții persoanelor cu handicap; Promovarea unei politici coerente pentru și prin participare totală", 7-8 mai 2003, Malaga, Spania;
- O.G. nr. 14/2003 privind înființarea, organizarea și funcționarea Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 239/2004, cu modificările și completările ulterioare;

f) Ordinul nr. 205/2005 al președintelui Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap privind aprobarea Standardelor minime de calitate pentru centre rezidențiale pentru persoane adulte cu handicap, centre de zi pentru persoane adulte cu handicap și locuințe protejate pentru persoane cu handicap;

g) H.G.R. nr. 1.175/2005 privind aprobarea Strategiei naționale pentru protecția, integrarea și incluziunea socială a persoanelor cu handicap în perioada 2006-2013 "Șanse egale pentru persoanele cu handicap - către o societate fără discriminări."

II. Terminologie:

a) Formarea pe tot parcursul vieții permite persoanelor să dobândească, să actualizeze și să adapteze în permanență cunoștințe, aptitudini și competențe;

b) Formarea profesională a adulților cuprinde formarea profesională inițială și formarea profesională continuă organizate prin alte forme decât cele specifice sistemului național de învățământ;

c) Formarea profesională inițială a adulților asigură pregătirea necesară pentru dobândirea competențelor profesionale minime necesare pentru obținerea unui loc de muncă;

d) Formarea profesională continuă este ulterioară formării inițiale și asigură adulților fie dezvoltarea competențelor profesionale deja dobândite, fie dobândirea de noi competențe, recunoscute formal în condițiile legii;

e) Competența profesională reprezintă capacitatea de a realiza activitățile cerute la locul de muncă la nivelul calitativ specificat în standardul ocupațional;

f) Standardul ocupațional, respectiv standardul de pregătire profesională, este documentul care precizează competențele profesionale necesare practicării unei ocupații, respectiv specifice unei calificări;

g) Evaluarea constă în utilizarea unui ansamblu de metode în scopul aprecierii performanțelor unui individ, grup sau instituție, la un moment dat;

h) Instruirea specifică constă în transferul de cunoștințe, actualizate permanent, din domeniul handicapului. Transferul de cunoștințe în acest caz se face de către instructori, așa cum sunt ei definiți în cap. IV.1, în cadrul instituțiilor angajatoare.

III. Grup țintă:

1. personalul Direcțiilor Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului județene, respectiv ale sectoarelor municipiului București cu atribuții în domeniul protecției persoanelor cu handicap;

2. personalul instituțiilor de asistență socială pentru persoanele cu handicap;

3. inspectorii județeni din cadrul Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap;

4. membrii comisiilor de evaluare a persoanelor adulte cu handicap;

5. personalul organizațiilor neguvernamentale implicate în furnizarea de servicii sociale pentru persoanele cu handicap;

6. asistenții personali ai persoanelor cu handicap grav;

7. îngrijitorii la domiciliu;

8. alte persoane implicate în protecția și îngrijirea persoanelor cu handicap.

IV. Componentele planului național de formare:

Planul național de formare este structurat pe două componente:

1. instruirea specifică;

2. formarea profesională realizată de furnizori autorizați de formare.

IV.1. Instruirea specifică:

Instruirea specifică a personalului implicat în îngrijirea și protecția persoanelor cu handicap reprezintă principalul instrument prin care acesta se poate adapta la noile abordări ale conceptului de handicap, facilitând sensibilizarea și implicarea activă în ceea ce privește respectarea interesului persoanei cu handicap.

Instruirea specifică a personalului constituie parte componentă a procesului de reformă a sistemului de protecție a persoanelor cu handicap și este una dintre preocupările prioritare ale Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap.

Programa cadru de instruire, prezentă în anexa 2 previne riscul ca instruirea să se desfășoare după modele depășite, centrate prioritar în zona îngrijirilor medicale.

Programa cadru asigură un grad corespunzător de flexibilitate pentru a se putea adapta nevoilor de instruire, în funcție de tipul de handicap al persoanei, de pregătirea profesională a personalului angajat și de alți factori contextuali. Ea va fi supusă revizuirii periodice, în raport cu dinamica societății și cu noile achiziții de specialitate și va fi corelată cu standardele specifice de calitate și cu standardele ocupaționale care vor apărea.

Instruirea specifică se asigură de către persoane recunoscute de Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap, denumite instructori. Criteriile de selecție a persoanelor care vor asigura instruirea specifică și modalitatea de desfășurare a sesiunilor de instruire vor fi aprobate prin instrucțiuni metodologice la prezentul plan național de formare.

Plan operațional

Obiective	Activități	Indicatori	Responsabili	Termen/ Periodicitate	Instrumente de lucru și rezultate așteptate
1. Identificarea priorităților de instruire din cadrul grupului țintă	- organizarea unui sondaj la nivelul grupului țintă - analiza și	- nr. persoane chestionate, pe categorii de personal - rata de acces a	ANPH, INPCESPH	Iunie 2006	Instrument de lucru: - chestionare Rezultate așteptate:

	evaluarea rezultatelor	personalului la sondaj ¹⁾ , pe categorii de personal			nevoile de instruire și prioritățile sunt identificate
2. Realizarea primului modul de instruire	- stabilirea componenței primelor două grupuri de participanți - desfășurarea primului modul - evaluarea rezultatelor - selectarea persoanelor responsabile (instructori)	- nr. persoane instruite/nr. persoane selectate - nr. materiale editate - durata instruirii	ANPH, INPCESPH	Septembrie 2006	Instrument de lucru: - editare materiale - chestionare Rezultate așteptate: - Modul I de instruire este realizat pentru două grupuri de participanți - Instructorii au fost identificați
3. Realizarea bazei de date referitoare la desfășurarea instruirii	- colectarea/actualizarea datelor privind numărul de participanți și persoane responsabile	- nr. persoane participante/lunar/anual	ANPH, INPCESPH, persoane responsabile	Iunie 2006	Instrument de lucru: - aplicație IT Rezultate așteptate: Primele date colectate sunt introduse și analizate
4. Desfășurarea instruirilor	- planificarea modulelor de instruire - desfășurarea instruirilor - evaluarea participanților la instruire - evaluarea calității instruirii	- nr. materiale informare/sensibilizare - nr. materiale editate și utilizate - nr. instruirii realizate/module - nr. participanți anual, ocupație, vârstă, sex - rata de acces a personalului la instruire ²⁾ , pe categorii de personal	ANPH, INPCESPH, autorități locale	2006 2007 2008	Instrumente de lucru: - documente - ședințe de instruire Rezultate așteptate: Membrii grupului țintă sunt instruiți conform planificării
5. Diseminarea exemplelor de bune practici și istorii de succes	- elaborarea materialelor de prezentare	- nr. exemple bune practice - nr. materiale prezentare - nr. studii de caz	ANPH, angajatori	2007 2008	Instrumente de lucru: - materiale video - studii de caz Rezultate așteptate: Exemplele de bună practică și istorii de succes sunt diseminate
6. Armonizarea Programei cadru cu nevoile de instruire ale personalului	- Actualizarea Programei cadru pentru instruirea specifică a personalului		ANPH, INPCESPH	2007 2008	Instrumente de lucru: - chestionare Rezultate așteptate: Programa cadru actualizată

Note

¹⁾ indicatorul "rata de acces la sondaj" reprezintă ponderea participanților la sondaj din totalul personalului.

²⁾ indicatorul "rata de acces a personalului la instruire" reprezintă ponderea participanților la cursuri în totalul personalului angajat.

IV.2. Formarea profesională realizată de furnizori autorizați de formare:

Legea nr. 53/2003, Codul Muncii, cu modificările și completările ulterioare, stipulează obligația angajatorului de a asigura accesul periodic al angajaților la formare profesională. Angajatorii trebuie să elaboreze anual planuri de formare profesională pentru personal, în cazul de față pentru personalul implicat în protecția persoanelor cu handicap.

Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap va sprijini constituirea și dezvoltarea comitetului sectorial Sănătate, igienă, servicii sociale, așa cum este prevăzut în Acordul tripartit privind Cadrul Național al Calificărilor semnat la 23.02.2005 de Guvernul României, confederațiile patronale și sindicale reprezentative la nivel național.

În vederea monitorizării formării profesionale a personalului din sistemul de protecție a persoanelor cu handicap, planurile de formare vor fi transmise anual la Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap.

Plan operațional

Activități	Responsabili	Indicatori	Termene
1. transmiterea planurilor de formare profesională pentru anul 2006, la ANPH	angajatori	- procent angajatori care au transmis planuri - nr. planuri transmise la ANPH - nr. formări propuse	Ianuarie 2006
2. analiza planurilor de formare	ANPH	- nr. planuri formare analizate - nr. persoane cuprinse în formare/gen, vârstă, ocupație	Februarie 2006
3. elaborarea și publicarea pe site a hărții de formare - 2006 - la nivel național	ANPH	- procentul de acoperire la nivel național	Martie 2006
4. transmiterea planurilor de formare profesională pentru anul 2007, la ANPH	angajatori	- procent angajatori care au transmis planuri - nr. planuri transmise la ANPH - nr. formări 2006 - nr. formări propuse pentru 2007	Ianuarie 2007
5. analiza planurilor de formare pentru anul 2007	ANPH	- nr. planuri formare 2007 analizate - nr. persoane cuprinse în formare/gen, vârstă, ocupație	Februarie 2007
6. elaborarea și publicarea pe site a hărții de formare 2007, la nivel național	ANPH	- procent de acoperire la nivel național	Martie 2007
7. transmiterea planurilor de formare profesională pentru anul 2008, la ANPH	angajatori	- procent angajatori care au transmis planuri - nr. planuri transmise la ANPH - nr. formări 2007 - nr. formări propuse pentru 2008	Ianuarie 2008
8. analiza planurilor de formare pentru anul 2008	ANPH	- nr. planuri formare 2008 analizate - nr. persoane cuprinse în formare/gen, vârstă, ocupație	Februarie 2008
9. elaborarea și postarea pe site a hărții de formare - 2008 - la nivel național	ANPH	- procent de acoperire la nivel național	Martie 2008
10. elaborarea unui studiu comparativ referitor la dinamica procesului de	ANPH	- procent de acoperire națională - nr. persoane incluse	Decembrie 2008

formare profesională în domeniul protecției și îngrijirii persoanelor cu handicap	în formare/ocupații, vârstă, gen - rata accesului la formare - tipuri de formări - nr. standarde ocupaționale din domeniu
---	--

V. Finanțare:

Finanțarea formării profesionale continue se face din următoarele surse:

-bugetul de stat;

-fonduri proprii ale angajatorilor;

-sponsorizări, donații, surse externe atrase - condițiile și formele în care se acordă sprijin financiar din surse externe se face conform legislației specifice în vigoare sau prevederilor acordurilor internaționale de cooperare la care România este parte;

-taxe de la persoanele participante.

VI. Monitorizarea planului național de formare:

Activitatea de monitorizare și evaluare are în vedere următoarele:

a) implementarea programelor de formare profesională, inclusiv a celor de instruire specifică, din punctul de vedere al tematicilor prevăzute, al numărului, vârstei și ocupației persoanelor angajate incluse în formare;

b) numărul și calitatea instruirii specifice;

c) numărul formărilor efectuate;

d) identificarea punctelor slabe în procesul de implementare a măsurilor din planurile operaționale.

Monitorizarea și evaluarea implementării planului național de formare sunt activități care pot determina revizuirea programei cadru, redefinirea sau diversificarea unor măsuri în cadrul planurilor operaționale, în funcție de dinamica procesului de formare profesională continuă.

Monitorizarea și evaluarea implementării planului național de formare sunt asigurate de Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap.

ANEXA Nr. 2

PROGRAMA-CADRU de instruire specifică a personalului implicat în protecția și îngrijirea persoanei adulte cu handicap

Specificații:

a) Programa cadru de instruire specifică a personalului implicat în protecția și îngrijirea persoanei adulte cu handicap stă la baza instruirii specifice organizate conform prevederilor Planului național privind formarea personalului din sistemul de protecție a persoanelor cu handicap.

b) Programa cadru cuprinde:

A. Planul programului de instruire:

a. disciplina/modulul și denumirea secvențelor de pregătire

b. număr ore de pregătire

B. Prezentarea fiecărei discipline/modul și a denumirii secvențelor:

a. obiective generale

b. obiective de referință

c. conținuturile de bază pe capitole/secvențe de pregătire teoretică sau practică

d. metode

e. mijloace de instruire, materiale de învățare

f. evaluare continuă, evaluare finală

c) Programa cadru răspunde obiectivelor Strategiei naționale pentru protecția, integrarea și incluziunea socială a persoanelor cu handicap în perioada 2006-2013, "Șanse egale pentru persoanele cu handicap - către o societate fără discriminări" și legislației privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap.

d) Programa cadru urmărește asigurarea, pentru personalul implicat, a unui fond de cunoștințe specifice domeniului handicapului, depășind modelele medicale, cunoștințe orientate spre încurajarea activității și participării persoanei cu handicap la viața comunității, spre dezvoltarea abilităților de trai independent, în vederea creșterii calității vieții.

e) Orice instruire specifică se realizează pe baza Programei cadru și se concentrează pe ocupațiile grupului-țintă și pe specificul tipului de handicap.

A. PLANUL PROGRAMULUI DE INSTRUIRE

Nr. crt.	Disciplina/modulul Denumirea secvențelor de pregătire	Număr ore		
		teoretică	practică	total
I.	Egalizarea șanselor pentru persoanele cu handicap			
	I.1. Cadrul conceptual și abordări actuale			
	I.2. Legislația națională, europeană și Regulile Standard	28	14	42

	privind egalizarea șanselor pentru persoanele cu handicap I.3. Contribuția personalului angajat și a comunității la procesul de egalizare a șanselor			
II.	Servicii sociale. Programul individual de reabilitare și integrare socială. Planul individual de servicii II.1. Servicii sociale II.2. Programul individual de reabilitare și integrare socială. Planul individual de servicii	28	14	42
III.	Comunicarea interpersonală III.1. Importanța, funcțiile și factorii comunicării. Limbaje verbale, paraverbale, nonverbale și modalități alternative de comunicare III.2. Competențele personalului angajat necesare comunicării cu persoana cu handicap III.3. Exigențe specifice și reguli în comunicarea cu persoana cu handicap, familia acestuia sau reprezentanții săi legali	28	28	56
IV.	Planificarea activităților IV.1. Metodologia elaborării planificării IV.2. Modele de planificări raportate la diversitatea individuală	14	28	42
V.	Servicii de îngrijire personală și prim-ajutor V.1. Supravegherea stării de sănătate a persoanei cu handicap V.2. Descrierea serviciilor de îngrijire personală V.3. Primul-ajutor	14	28	42
VI.	Modul specific de activități practice Personalul angajat va demonstra, prin activități practice desfășurate pentru persoanele cu handicap cu care are raporturi de muncă, abilități pentru a se adapta la situații specifice. Obiectivele, conținutul și durata modulului vor fi stabilite pe baza fișei postului persoanei angajate și a problematicii specifice persoanei cu handicap de care se ocupă.			
VII.	Evaluare finală			12

B. DISCIPLINE/MODULE. SECVENȚE DE PREGĂTIRE

DISCIPLINA/MODULUL I Egalizarea șanselor pentru persoanele cu handicap

Obiective generale:

a) Cunoașterea, înțelegerea și utilizarea adecvată a principiilor, noțiunilor și termenilor din domeniul handicapului și al drepturilor omului, de exemplu: handicap, șanse egale, egalizarea șanselor, reabilitare, terapie, compensare, calitatea vieții, accesibilități, integrare, proces de incluziune socială etc.

b) Explicarea și demonstrarea importanței recuperării, activității și participării persoanei cu handicap la viața comunității.

c) Deprinderi și obișnuințe de identificare a barierelor și facilitatorilor existenți în mediul fizic, social și atitudinal în care trăiește persoana cu handicap.

d) Stabilirea serviciilor sociale și a sprijinului necesar pentru persoana cu handicap.

e) Identificarea acțiunilor necesare în diferite domenii pentru egalizarea șanselor pentru persoana cu handicap.

f) Promovarea drepturilor omului. Recunoașterea dimensiunii individuale a drepturilor omului. Abordarea și rezolvarea problemelor persoanelor cu handicap prin prisma drepturilor omului.

g) Implicare în procesul de aplicare a **Convenției** Europene a Drepturilor Omului, a Regulilor Standard privind egalizarea șanselor pentru persoanele cu handicap, a prevederilor **Constituției** României, a Strategiei naționale pentru protecția, integrarea și incluziunea socială a persoanelor cu handicap în perioada 2006-2013 și a altor documente europene și internaționale.

h) Valorizarea persoanei cu handicap. Recunoașterea demnității și valorii sale, indiferent de tipul și gradul handicapului.

i) Recunoașterea și promovarea calităților și competențelor persoanei cu handicap.

Nr. crt.	Obiective de referință	Conținuturile de bază pe capitole/secvențe de pregătire teoretică sau practică	Metode de instruire	Mijloace de instruire, materiale de învățare	Criterii de evaluare
1.	La sfârșitul sesiunii,	Secvența I.1.	Secvența I.1.	Secvența I.1.	Secvența I.1.

<p>participanții la instruire vor fi capabili să:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prezintă exemple din sfera noțiunilor, conținutul și notele definitorii ale conceptelor: handicap, activitate, participare, șanse egale, egalizarea șanselor, calitatea vieții, integrare, incluziune, accesibilitate și altele - descrie, pe baza unor cazuri concrete, factorii care influențează activitatea și participarea persoanei cu handicap (tipul și gradul de handicap, starea de sănătate, mediul fizic, social și atitudinal și factorii personali) - prezintă exemple de bariere și facilitatori existenți în mediul fizic, social și atitudinal pentru o persoană cu un anumit tip și grad de handicap - prezintă exemple de nevoi individuale de asistență și îngrijire și modalități de satisfacere a lor în comunitate - enumere drepturile și libertățile fundamentale ale omului înscrise în Declarația Universală a Drepturilor Omului, Convenția Europeană a Drepturilor Omului revizuită și Constituția României - dea exemple privind importanța raportării la drepturile omului pentru rezolvarea problemelor persoanei cu handicap - argumenteze importanța dimensiunii individuale a drepturilor omului, centrarea pe nevoile individuale de asistență și îngrijire ale persoanei adulte cu handicap - prezintă exemple privind necesitatea respectării tuturor drepturilor persoanei cu handicap - argumenteze importanța abordărilor actuale care valorizează competențele, ceea ce poate face persoana cu handicap și să realizeze critica activităților care se limitează la îngrijirile medicale - enumere Regulile Standard pentru egalizarea șanselor pentru persoanele cu handicap - prezinte, în cazuri concrete, măsuri de înlăturare a obstacolelor în calea participării egale - argumenteze importanța comunității locale și a personalului angajat în 	<p>Cadrul conceptual și abordări actuale</p> <p>Secvența I.1.1.: Definirea conceptelor</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Definiția handicapului 2. Activitatea și participarea persoanei cu handicap. 3. Definiții operaționale 4. Factorii care influențează activitatea și participarea persoanei cu handicap. 5. Reabilitare, terapie, compensare, educație. 6. Concepte și realități 7. Șanse egale și egalizarea șanselor pentru persoanele cu handicap. 8. Conceptul modern de calitate a vieții. 9. Integrarea și incluziunea. 10. Distincții terminologice. 11. Realități și perspective. <p>Secvența I.1.2.: Abordări actuale</p> <ul style="list-style-type: none"> - Drepturile omului, fundament al evaluării și rezolvării problemelor persoanelor cu handicap; - drepturile omului în Declarația Universală a Drepturilor Omului, Convenția Europeană a Drepturilor Omului revizuită și Constituția României; - documente care aprofundează drepturile persoanei cu handicap - Universalitatea și caracterul indivizibil al drepturilor omului - Dimensiunea individuală a drepturilor omului - Drepturile persoanei cu handicap în legislația românească - Exemple de probleme ale persoanei cu handicap rezolvate pe baza drepturilor omului - Modele competențiale, opuse celor deficitare, orientate spre ceea ce poate face persoana cu handicap, spre stimularea activității și participării acesteia <p>Secvența I.2. Legislația națională, europeană și Regulile Standard privind egalizarea șanselor pentru persoanele cu handicap.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prezentarea conținutului documentelor: - Strategia națională pentru protecția, integrarea și incluziunea socială a persoanelor cu handicap în perioada 2006-2013; Legea privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap; - Carta Europeană a Drepturilor Omului - revizuită; Regulile Standard; - Importanța Regulilor Standard și a recomandărilor 	<p>Cadrul conceptual și abordări actuale</p> <p>Secvența I.1.1.: Definirea conceptelor</p> <p>Prelegere interactivă Problematizare Dezbateri Lucru în grup Studii de caz Demonstrație Focus-grup</p> <p>Secvența I.1.2.: Abordări actuale</p> <ul style="list-style-type: none"> - Drepturile omului, fundament al evaluării și rezolvării problemelor persoanelor cu handicap; - drepturile omului în Declarația Universală a Drepturilor Omului, Convenția Europeană a Drepturilor Omului revizuită și Constituția României; - documente care aprofundează drepturile persoanei cu handicap - Universalitatea și caracterul indivizibil al drepturilor omului - Dimensiunea individuală a drepturilor omului - Drepturile persoanei cu handicap în legislația românească - Exemple de probleme ale persoanei cu handicap rezolvate pe baza drepturilor omului - Modele competențiale, opuse celor deficitare, orientate spre ceea ce poate face persoana cu handicap, spre stimularea activității și participării acesteia <p>Secvența I.2. Legislația națională, europeană și Regulile Standard privind egalizarea șanselor pentru persoanele cu handicap.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prezentarea conținutului documentelor: - Strategia națională pentru protecția, integrarea și incluziunea socială a persoanelor cu handicap în perioada 2006-2013; Legea privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap; - Carta Europeană a Drepturilor Omului - revizuită; Regulile Standard; - Importanța Regulilor Standard și a recomandărilor 	<p>Cadrul conceptual și abordări actuale</p> <p>Secvența I.1.1.: Definirea conceptelor</p> <ul style="list-style-type: none"> - sala: un spațiu adecvat lucrului în plen și pe grupuri - flipchart, markere, retroproiector, folii pentru retroproiector, ecran de proiecție; video, casete audio-video - suport de curs - documente: Convenția Europeană a Drepturilor Omului revizuită, Carta Socială Europeană revizuită, legislația în domeniu, Clasificarea Internațională a Funcționării și Dizabilității și Sănătății etc. <p>Secvența I.1.2.: Abordări actuale</p> <ul style="list-style-type: none"> - sala: un spațiu adecvat lucrului în plen și pe grupuri - flipchart, markere, retroproiector, folii pentru retroproiector, ecran de proiecție, video, casete audio-video - suport de curs - recomandări bibliografice <p>Secvența I.2. Legislația națională, europeană și Regulile Standard privind egalizarea șanselor pentru persoanele cu handicap.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Retroproiector și folii pentru retroproiecție, cu prezentarea fiecărei reguli standard - Mesaj audio cu prezentare de experiențe, interviuri, soluții - Documente: statute ale unor asociații și comunitate 	<p>Cadrul conceptual și abordări actuale</p> <p>Secvența I.1.1.: Definirea conceptelor</p> <ul style="list-style-type: none"> - Capacitatea de a identifica și prezenta barierele și facilitatorii din mediul fizic, social și atitudinal, care condiționează dezavantajele/handicapul pe care îl are o persoană încadrată într-un anumit tip și grad de handicap - Capacitatea de a selecta și sintetiza informații relevante și utile pentru aprecierea respectării drepturilor persoanei cu handicap în comunitate, pentru evaluarea nivelului procesului de egalizare a șanselor - Prezentarea de exemple privind satisfacția persoanei cu handicap în ceea ce privește serviciile prestate, asigurarea calității vieții sale. <p>Secvența I.1.2.: Abordări actuale</p> <ul style="list-style-type: none"> - Capacitatea de raportare la drepturile și libertățile fundamentale în rezolvarea problemelor persoanei cu handicap - Capacitatea de stabilire a unor obiective ale propriei activități, privind dobândirea și asigurarea exercitării drepturilor de către persoana cu handicap - Demonstrarea prin exemple a dimensiunii individuale, universalității și interdependenței Drepturilor Omului (de ex. interesul superior al persoanei cu handicap este asigurat atunci când toate drepturile sale sunt respectate) - Argumentarea importanței luării în considerare a aspectelor pozitive ale persoanei cu handicap <p>Secvența I.2. Legislația națională, europeană și Regulile Standard privind egalizarea șanselor pentru persoanele cu handicap.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Argumentarea importanței principiilor și prevederilor legislației pentru calitatea vieții și incluziunea socială a persoanei cu handicap - Enumerarea Regulilor Standard și prezentarea conținutului/măsurilor de implementare - Capacitate de identificare a măsurii în care sunt respectate Regulile Standard într-o anumită comunitate - Capacitate de formulare a propriilor îndatoriri în ceea ce privește respectarea
--	---	---	---	--

<p>egalizarea șanselor</p> <ul style="list-style-type: none"> - identifice obiective, activități și procese de egalizare a șanselor la realizarea cărora ar putea contribui - prezinte activități orientate spre asigurarea calității vieții persoanei cu handicap - prezinte activități orientate spre găsirea unui loc de muncă persoanei cu handicap, pregătirea acesteia pentru obținerea postului și păstrarea locului de muncă - prezinte activități necesare pentru obținerea tuturor drepturilor persoanei cu handicap - prezinte activități vizând participarea persoanei cu un anumit tip de handicap la viața comunității (cetățenești, culturale, de petrecere a timpului liber) - argumenteze importanța activității în echipa multidisciplinară și a colaborării cu familia persoanei cu handicap sau cu reprezentantul legal 	<p>din alte documente naționale și internaționale pentru egalizarea șanselor pentru persoanele cu handicap și calitatea vieții acestora</p> <ul style="list-style-type: none"> - Precondiții pentru o participare echitabilă: creșterea gradului de conștientizare, îngrijirea medicală, reabilitare, servicii de sprijin. - Domenii țintă pentru participare egală: accesibilitatea, accesul la mediul ambiant, accesul la informații și comunicare; educația; ocuparea forței de muncă; viața de familie și integritatea personală; cultura; recrearea și sporturile; religia - Implementarea măsurilor privind egalizarea șanselor pentru persoanele cu handicap; Mecanismul de monitorizare <p>Secvența I.3. Contribuția personalului angajat și a comunității la procesul de egalizare a șanselor</p> <ul style="list-style-type: none"> - Caracteristicile unei bune politici pentru egalizarea șanselor - Contribuția personalului angajat la implementarea Regulilor Standard și la respectarea legislației, exemple - Principiile normalizării: incluziune, stimulare, valorizare, autocontrol; Strategii privind reducerea izolării și incluziunea socială - Contribuția personalului angajat și a comunității la asigurarea calității vieții persoanei cu handicap - Promovarea și susținerea integrării în muncă a persoanei adulte cu handicap - Alternative bazate pe comunitate - Echipa multidisciplinară - condiție a promovării drepturilor persoanei cu handicap - Necesitatea echipei multidisciplinare pentru rezolvarea pe baze științifice și realiste a problemelor, asigurarea alternativelor, reabilitarea și incluziunea socială - Reguli respectate de personalul angajat în echipa multidisciplinară și în activitatea curentă 	<p>Secvența I.3. Contribuția personalului angajat și a comunității la procesul de egalizare a șanselor</p> <p>Dezbateri Activități pe grupe de cursanți Studii de caz Brainstorming Focus-grup</p>	<p>Secvența I.3. Contribuția personalului angajat și a comunității la procesul de egalizare a șanselor</p> <ul style="list-style-type: none"> - Spațiu adaptat activităților frontale și pe grupe - Flipchart - Retroproiector și folii pentru retroproiector - Hărți sociale - Extrase din presă 	<p>legislației</p> <p>Secvența I.3. Contribuția personalului angajat și a comunității la procesul de egalizare a șanselor</p> <ul style="list-style-type: none"> - Identificarea sprijinului de care are nevoie o persoană cu un anumit specific, în ceea ce privește: tipul și gradul handicapului, vârsta; mediul în care trăiește. Identificarea nivelului procesului de egalizare a șanselor în comunitatea în care trăiește persoana cu handicap - Prezentarea de soluții pentru asigurarea calității vieții persoanei cu handicap, integrării sale sociale și profesionale
---	--	--	--	---

DISCIPLINA/MODULUL II
Servicii sociale. Programul individual de reabilitare și integrare socială. Planul individual de servicii

Obiective generale:

- a)** Explicarea și demonstrarea importanței reabilitării; cunoașterea serviciilor sociale din comunitate și a importanței lor pentru reabilitarea și incluziunea socială a persoanei cu handicap.
- b)** Cunoașterea prevederilor legislative privind Programul individual de reabilitare și integrare socială, Planul individual de servicii, serviciile sociale specializate și managerul de caz.

- c) Capacitate de implicare a persoanei cu handicap în realizarea/implementarea Programului individual de reabilitare și integrare socială și a Planului individual de servicii.
- d) Recunoașterea calităților și însușirilor pozitive ale persoanei cu handicap.
- e) Implicare în stabilirea nevoilor individuale de asistență și îngrijire ale persoanei cu handicap.
- f) Colaborare în echipa multidisciplinară în vederea realizării Planului individual de servicii.
- g) Spirit de echipă.

Nr. crt.	Obiective de referință	Conținuturile de bază pe capitole/secvențe de pregătire teoretică sau practică	Metode de formare	Mijloace de instruire, materiale de învățare	Criterii de evaluare
1.	<p>La sfârșitul acestei secvențe, participanții vor fi capabili să:</p> <ul style="list-style-type: none"> - argumenteze importanța serviciilor sociale pentru calitatea vieții persoanei cu handicap, pentru reabilitarea și incluziunea sa socială și profesională, pentru prevenirea instituționalizării - prezinte tipologia serviciilor sociale, așa cum sunt prezentate în legislația românească - descrie fiecare tip de serviciu și să explice importanța lui - localizeze în comunitatea locală și în județ, serviciile sociale existente - evalueze serviciile sociale necesare persoanei cu handicap în vederea integrării ei sociale; să facă propuneri ameliorative - prezinte exemple privind importanța cunoașterii nevoilor individuale de asistență, îngrijire și integrare socială ale persoanei cu handicap - colaboreze cu membrii echipei multidisciplinare - să implice în obținerea și oferirea de informații pertinente necesare elaborării Programului individual de reabilitare și integrare socială și a Planului individual de servicii - faciliteze schimburile de informații între persoana cu handicap și serviciul social, manager de caz, autorități etc. - participe la stabilirea obiectivelor - respecte recomandările specialiștilor - contribuie la selecționarea serviciilor specializate - antreneze persoana cu handicap în elaborarea documentelor/planurilor/programelor care o privesc, să respecte opțiunile și deciziile acesteia 	<p>Secvența II.1. Servicii sociale</p> <p>1. Definiția și importanța serviciilor sociale</p> <p>2. Serviciile sociale în legislația românească</p> <p>3. Tipologia serviciilor sociale:</p> <p>3.1. Servicii de organizare și dezvoltare comunitară pentru încurajarea participării, prevenirea excluziunii sociale</p> <p>3.2. Activități de învățare permanentă</p> <p>3.3. Sprijin și orientare pentru integrarea, readaptarea și reeducarea profesională</p> <p>3.4. Servicii de îngrijire vizând sănătatea și siguranța</p> <p>3.5. Servicii de suport pentru autogospodărire și locuire independentă</p> <p>3.6. Servicii medicale, de sprijin comportamental și medical excepțional</p> <p>3.7. Servicii de recuperare și reabilitare</p> <p>3.8. Servicii de reabilitare și adaptare a mediului</p> <p>3.9. Mijloace adaptative: Cârje; Cadru; Fotoliu rulant; Proteze; Orteze; Ochelari; Tehnologii informaționale de acces</p> <p>3.10. Transferul/transportul persoanei cu handicap la serviciile recomandate</p> <p>Secvența II.2.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Programul individual de reabilitare și integrare socială - Planul individual de servicii - Rolul personalului angajat în identificarea activităților și serviciilor de care persoana cu handicap are nevoie în procesul de incluziune socială - Colaborarea cu specialiștii (manager de caz, medic, asistent social, psiholog etc.). 	<p>Secvența II.1. Servicii sociale</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prelegere interactivă - Studii de caz - Metode activ-participative: elaborare și dezbateri de alternative și proiecte de intervenție personalizate - Lucrul în grup - Demonstrația (prezentarea de bune practici, de noi alternative) <p>Secvența II.2.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Programul individual de reabilitare și integrare socială - Planul individual de servicii - Metode activ-participative: <ul style="list-style-type: none"> - problematizare și rezolvare de probleme - activitatea cursanților de stabilire a serviciilor sociale și a 	<p>Secvența II.1. Servicii sociale</p> <ul style="list-style-type: none"> - sala: un spațiu adecvat lucrului în plen și pe grupuri - flipchart, markere, retroproiector, folii pentru retroproiector, ecran de proiecție; video, casete audio-video - suport de curs - recomandări bibliografice <p>Secvența II.2.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Programul individual de reabilitare și integrare socială - Planul individual de servicii - modele de Programe individuale de reabilitare și integrare socială și Planuri individuale de servicii - studii de caz prezentate audiovizual - suport de curs, inclusiv exemple de Programe individuale de reabilitare și integrare socială și Planuri 	<p>Secvența II.1. Servicii sociale</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cunoașterea, denumirea și localizarea serviciilor sociale existente în comunitate - Identificarea serviciilor necesare persoanei cu handicap și argumentarea importanței lor - Capacități necesare asigurării participării persoanei cu handicap la serviciile recomandate prin Programul individual de reabilitare și integrare socială și Planul individual de servicii <p>Secvența II.2.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Programul individual de reabilitare și integrare socială - Planul individual de servicii - Capacitatea de a antrena persoana cu handicap în planificarea propriului viitor - Capacitatea de a-i prezenta alternative și de a respecta opțiunea și decizia lui - Capacitatea de a stabili nevoile individuale de asistență și îngrijire și

	<p>- Structura Programului individual de reabilitare și integrare socială</p> <p>- Structura Planului individual de servicii</p> <p>- Raportul între finalitățile, obiectivele și recomandările înscrise în Planul individual de servicii și activitatea personalului angajat</p> <p>- Implementarea Programului individual de reabilitare și integrare socială și a Planului individual de servicii</p> <p>- Monitorizarea implementării Planului individual de servicii</p> <p>- Tipuri de informații obținute și prezentate de personalul angajat necesare echipei multidisciplinare, serviciilor sociale, managerului de caz</p> <p>- Competențe necesare pentru a oferi alternative și a respecta opțiunile persoanei cu handicap</p>	<p>sprijinului pentru anumite persoane adulte cu handicap</p> <p>- activitatea cursanților de analiză a structurii unor programe de reabilitare și integrare socială și a unor Planuri individuale de servicii</p> <p>- activități desfășurate pe grupe</p> <p>- studii de caz</p>	<p>individuale de servicii, pe tipuri și grade de handicap, în funcție de diferite contexte</p>	<p>sprijinul necesar persoanei cu handicap</p> <p>- Capacitatea de a furniza informații echipei de specialiști și de a colabora la elaborarea și aducerea la îndeplinire a Planului individual de servicii</p>
--	--	--	---	--

DISCIPLINA/MODULUL III Comunicarea interpersonală

Obiective generale:

- Cunoașterea factorilor comunicării interpersonale și luarea lor în considerare în situații concrete de comunicare.
- Comunicarea eficientă cu persoana cu handicap, cu respectarea demnității și particularităților individuale.
- Realizarea de materiale de sprijin având în vedere deficiența și particularitățile persoanei cu handicap.
- Utilizarea adecvată a limbajelor verbale, paraverbale, nonverbale și a modalităților alternative de comunicare.
- Dezvoltarea capacității de a educa persoana cu handicap în vederea ameliorării comunicării.
- Dezvoltarea capacității de a comunica eficient cu familia și profesioniștii.
- Sprijinirea și organizarea utilizării tehnologiilor informaționale și a tehnologiilor de acces.

Nr. crt.	Obiective de referință	Conținuturile de bază pe capitole/secvențe de pregătire teoretică sau practică	Metode de formare	Mijloace de instruire, materiale de învățare	Criterii de evaluare
1.	<p>La sfârșitul acestei secvențe, participanții vor fi capabili să:</p> <p>- descrie și să explice importanța comunicării cu persoana cu handicap, cu familia, cu managerul de caz, cu specialiștii din serviciile de asistență socială, cu autoritățile</p> <p>- prezinte și să exemplifice funcțiile comunicării cu persoana cu handicap</p> <p>- prezinte exemple și să explice importanța limbajelor verbale, paraverbale și nonverbale și a modalităților alternative de comunicare</p> <p>- enumere factorii comunicării interpersonale</p> <p>- prezinte exemple din care reies cunoașterea și înțelegerea</p>	<p>Secvența III.1.: Importanța, funcțiile și factorii comunicării. Limbaje verbale, paraverbale, nonverbale și modalități alternative de comunicare</p> <p>- Definiția comunicării</p> <p>- Comunicarea cu persoana cu handicap - condiție a reducerii izolării, prevenirii depresiei și asigurării calității vieții</p> <p>- Funcțiile comunicării</p> <p>- Condiții minime fundamentale de realizare a comunicării</p> <p>- Cele mai frecvente coduri utilizate în comunicarea dintre personalul angajat și persoana cu handicap</p> <p>- Modalități alternative de comunicare: limbaj mimico-gestual, labiolectură, scriere Braille ș.a.</p> <p>- Importanța repertoriului comun (coduri, cunoștințe anterioare) pentru realizarea comunicării</p> <p>- Factorii comunicării interpersonale:</p> <ol style="list-style-type: none"> Variabile în raport cu emițătorul Variabile în raport cu receptorul 	<p>Secvența III.1.: Importanța, funcțiile și factorii comunicării. Limbaje verbale, paraverbale, nonverbale și modalități alternative de comunicare</p> <p>- Prelegere interactivă</p> <p>- Studii de caz</p> <p>- Problematizare și rezolvare de probleme</p> <p>- Conversația și explicația</p> <p>- Demonstrația (prezentarea de modele de comunicare cu persoane încadrate în diferite grade și tipuri de handicap, în diferite situații)</p>	<p>Secvența III.1.: Importanța, funcțiile și factorii comunicării. Limbaje verbale, paraverbale, nonverbale și modalități alternative de comunicare</p> <p>- sala: un spațiu adecvat lucrului în plen și pe grupuri</p> <p>- flipchart, markere, retroproiector, folii pentru retroproiector, ecran de proiecție; video, casete audio-video, power point;</p> <p>- suport de curs</p> <p>- recomandări bibliografice</p>	<p>Capacitate de selectare, de stabilire și de utilizare a celor mai potrivite limbaje</p> <p>Respectarea/ luarea în considerare a factorilor comunicării interpersonale</p> <p>Adaptarea comunicării în funcție de competențele și performanțele lingvistice ale persoanei cu handicap.</p> <p>Utilizarea feed-back-ului și adaptarea comunicării</p> <p>Respectarea persoanei cu handicap în comunicare</p>

<p>factorilor care condiționează comunicarea interpersonală</p> <ul style="list-style-type: none"> - prezintă exemple din care reies cunoașterea și înțelegerea importanței feed-back-ului în comunicarea interpersonală - identifice capacitățile persoanei cu handicap de receptare și înțelegere a mesajelor verbale și nonverbale, în contextul activității și comunicării zilnice - identifice capacitățile de producere de mesaje verbale și nonverbale și a funcționalității comunicării persoanei cu handicap, în diferite contexte - detecteze preferințele privind stilul de comunicare - structureze informațiile obținute și să stabilească obiectivele comunicării cu persoana cu handicap, condițiile de realizare și forma de comunicare - stabilească forma de comunicare dominantă și limbajele corespunzătoare în funcție de deficiență - stabilească împreună cu persoana cu handicap codul de comunicare, formule de adresare reciprocă și cele mai potrivite gesturi - realizeze comunicarea utilizând semnele verbale și nonverbale cunoscute și înțelese de persoana cu handicap - realizeze comunicarea, manifestând respect pentru persoana cu handicap și preferințele sale - verifice înțelegerea mesajului transmis - utilizeze feed-back-ul și să adapteze comunicarea la modificările survenite în comportamentul persoanei asistate - realizeze mijloace de suport pentru comunicarea nonverbală - încurajeze persoana cu handicap să utilizeze mimica, gestul, desenul ș.a. pentru a se face înțeleasă 	<p>3. Variabile în raport cu mesajul 4. Variabile în raport cu canalul de transmisie.</p> <p>Secvența III.2.: Competențele personalului angajat necesare comunicării cu persoana cu handicap</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cunoașterea de către personalul angajat a competențelor și performanțelor lingvistice ale persoanei cu handicap - Comunicarea verbală cu persoana cu handicap. Importanța comunicării verbale. Principalele tulburări de limbaj. Adaptarea comunicării verbale a personalului angajat la cerințele speciale ale persoanei cu handicap - Comunicarea nonverbală. Rolul specific în comunicarea cu persoana cu handicap deținut de: focalizarea privirii, mimică și gesturi, atingeri (mângâiere, semn tactil de atenționare, susținerea persoanei ș.a.), pictograme. Comunicarea totală. Necesitatea stimulării comunicării nonverbale la diferite categorii de persoane cu handicap - Stimularea și dezvoltarea conduitelor verbale și nonverbale la persoana cu handicap. Rolul personalului angajat în ameliorarea comunicării persoanei cu handicap (cu el, cu alți membri ai familiei, în diferite contexte) - Diversificarea comportamentelor și activităților personalului angajat în condițiile unor deficiențe și tulburări specifice: tulburări pe fondul deficiențelor psihice, persoana cu surdo-cecitare, autism, afazie (persoana cu afazie în urma unui accident vascular cerebral), tulburări de limbaj asociate altor deficiențe ș.a. - Mijloace care facilitează comunicarea. Activitatea personalului angajat pentru selectarea și realizarea unor mijloace facilitatoare specifice. Exigențe privind realizarea pictogramelor, diagramelor tactile, semnelor și semnalelor de diferite categorii, selecția elementelor din unele limbaje (limbajul Makaton) <p>Secvența III.3.:</p> <p>Exigențe specifice și reguli în comunicarea cu persoana cu handicap și familia acestuia</p> <ul style="list-style-type: none"> - Comunicarea între personalul angajat și familia/reprezentantul legal al persoanei cu handicap. Importanța și finalitățile comunicării. Exigențe specifice - Comunicarea între persoana de sprijin și specialiști (medic, psiholog, asistentul social, manager de caz, kinetoterapeut, logoped ș.a.). Importanța și finalitățile comunicării. Exigențe specifice. Activitatea personalului angajat în vederea respectării recomandărilor 	<p>Secvența III.2.:</p> <p>Competențele personalului angajat necesare comunicării cu persoana cu handicap</p> <ul style="list-style-type: none"> - metode activ-participative, centrate pe problematizare și rezolvare de probleme vizând alegerea limbajelor verbale, nonverbale, a modalităților alternative în cazul comunicării cu persoane cu diferite tipuri și grade de handicap, în diferite contexte. - dezbateri - joc de rol - studii de caz - problematizarea <p>Secvența III.3.:</p> <p>Exigențe specifice și reguli în comunicarea cu persoana cu handicap și familia acestuia</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prelegere - Conversația euristică - Problematizare și rezolvare de probleme - Activități pe grupe de cursanți 	<p>Secvența III.2.:</p> <p>Competențele personalului angajat necesare comunicării cu persoana cu handicap</p> <ul style="list-style-type: none"> - sala: un spațiu adecvat lucrului în plen și pe grupuri - flipchart, markere, retroproiector, folii pentru retroproiector, ecran de proiecție, video, casete audio-video, power point; - suport de curs - recomandări bibliografice - portofolii <p>Secvența III.3.:</p> <p>Exigențe specifice și reguli în comunicarea cu persoana cu handicap și familia acestuia</p> <ul style="list-style-type: none"> - sală: un spațiu adecvat lucrului în plen și pe grupuri; - flipchart, markere, retroproiector, folii pentru retroproiector, ecran de proiecție, video, casete audio-video, Power Point - suport de curs recomandări 	<p>Utilizarea paralimbajelor și comunicării empatică</p> <p>Capacitate de realizare a unor mijloace de suport simple pentru o comunicare eficientă</p>
---	--	--	---	--

specialiștilor
Prevenirea și rezolvarea
conflictelor. Strategii, metode și
tehnici în prevenirea și
rezolvarea conflictelor

bibliografice

DISCIPLINA/MODULUL IV Planificarea activităților

Obiective generale:

a) Dezvoltarea competențelor personalului angajat privind:

- antrenarea persoanei cu handicap în planificarea activităților;
- prezentarea de alternative;
- medierea soluțiilor și respectarea deciziei persoanei cu handicap;
- consultarea familiei/reprezentanților legali;

b) Explicarea, demonstrarea importanței reabilitării, activității și participării persoanei cu handicap în comunitate.

c) Acordarea ponderii cuvenite în planificare a activităților vizând reabilitarea, activitatea și participarea persoanei cu handicap în comunitate; specificarea în planificare a activităților persoanei cu handicap în diferite domenii.

d) Definirea operațională a obiectivelor planului în termeni de comportament observabil și măsurabil, cu precizarea condițiilor necesare și a suportului primit de persoana cu handicap, precum și a reușitelor minimale.

e) Planificarea corectă și realistă a activității, având în vedere interesul superior al persoanei cu handicap, respectarea tuturor drepturilor sale.

f) Adaptarea planificării în funcție de situațiile nou apărute, de autoevaluarea și rezultatele evaluării/monitorizării.

Nr. crt.	Obiective de referință	Conținuturile de bază pe capitole/secvențe de pregătire teoretică sau practică	Metode de formare	Mijloace de instruire, materiale de învățare	Criterii de evaluare
1.	<p>La sfârșitul secvenței, participanții vor fi capabili să:</p> <ul style="list-style-type: none"> - argumenteze importanța antrenării persoanei cu handicap în planificarea activității - creeze condițiile necesare pentru ca persoanei cu handicap să-i fie respectate opțiunile; să medieze găsirea soluțiilor optime - cunoască documentele care orientează planificarea în timp a activităților Împreună cu persoana cu handicap va reuși să: <ul style="list-style-type: none"> - stabilească activitățile specifice - ierarhizeze activitățile ce urmează a fi derulate - estimeze perioada de timp necesară derulării fiecărei activități în parte - definească operațional obiectivele pe termen lung, mediu și scurt - definească operațional obiectivele activității zilnice - stabilească durata zilnică a fiecărei activități - realizeze planificarea - colaboreze cu familia - consulte managerul de caz și specialiștii în definitivarea planificării pe termen lung - adapteze planificarea în funcție de situații nou apărute - adapteze planificarea la solicitarea persoanei 	<ul style="list-style-type: none"> - Importanța planificării activităților pentru calitatea vieții, reabilitarea și incluziunea socială a persoanei cu handicap, pentru eficiența muncii personalului angajat - Stabilirea activităților specifice. Repere în planificarea activităților: <ul style="list-style-type: none"> a. Programul individual de reabilitare și integrare socială și Planul individual de servicii b. Domeniile activității și participării: <ul style="list-style-type: none"> Comunicare Mobilitate Auto-îngrijire Învățarea și aplicarea cunoștințelor Sarcini și solicitări generale Viața de familie Interacțiuni și relații interpersonale; Arii majore de viață: <ul style="list-style-type: none"> Comunitate, viață socială și civilă c. Principalele arii de activitate ale personalului angajat: <ul style="list-style-type: none"> Acordarea îngrijirilor igienice Asigurarea alimentației și hrănirii Adaptarea mediului Supravegherea stării de sănătate și respectarea recomandărilor specialiștilor Comunicarea cu persoana cu handicap Asistarea activității și participării în familie și comunitate Asistarea educației permanente Asistarea integrării profesionale a persoanei cu handicap Reprezentarea persoanei cu handicap și promovarea drepturilor sale - Definirea operațională a 	<ul style="list-style-type: none"> - Expunere - Metode activ-participative centrate pe analiza unor planificări și elaborarea de planificări centrate pe nevoile persoanei cu handicap - Exerciții de definire operațională a obiectivelor, având în vedere diversitatea individuală și a condițiilor/mediului - Lucru în grup - Dezbateri - Explicația - Conversație euristică 	<ul style="list-style-type: none"> - Sala: un spațiu adecvat lucrului în plen și pe grupuri - Flipchart, markere, retroproiector, folii pentru retroproiector, ecran de proiecție, video, casete audio-video, Power Point - Suport de curs și planificări individuale 	<ul style="list-style-type: none"> - Capacitatea de a propune activități necesare în toate domeniile care asigură reabilitarea și incluziunea socială - Capacitate de estimare corectă a priorităților și a duratei optime a activităților planificate - Capacitate de definire operațională a obiectivelor în termeni de comportament observabil și măsurabil, cu precizarea condițiilor necesare și a suportului primit de persoana cu handicap, precum și a reușitelor minimale - Capacitate de autoevaluare a propriei activități, având în vedere: gradul de satisfacție a persoanei cu handicap față de serviciile oferite --- Respectarea recomandărilor Programului individual de reabilitare și integrare socială și a Planului individual de

<p>cu handicap, având în vedere preferințele, satisfacția și interesul superior al persoanei cu handicap</p> <p>- evalueze propria activitate având în vedere satisfacția persoanei cu handicap față de serviciile oferite</p> <p>- evalueze propria activitate având în vedere exigențele specialiștilor și ale serviciilor sociale specializate</p> <p>- adapteze planificarea în funcție de situațiile nou apărute, de autoevaluarea și rezultatele evaluării/monitorizării</p>	<p>obiectivelor activităților propuse. Exigențe ale operaționalizării obiectivelor</p> <p>- Cunoașterea persoanei cu handicap - condiție a operaționalizării obiectivelor.</p> <p>Exemple de obiective operaționale pe tipuri de activități</p> <p>- Principiile și regulile lucrului bine făcut (praxiologiei)</p> <p>- Ierarhizarea pertinentă a acțiunilor specifice</p> <p>- Principii și reguli în estimarea timpului și perioadelor de timp</p> <p>- Flexibilizarea planificării și reversibilitatea deciziei</p> <p>- Modele de planificări având în vedere o diversitate de situații specifice</p> <p>- Modalități de implicare a persoanei cu handicap</p> <p>- Analiza propriei activități desfășurate pe baza planificării (puncte tari, puncte slabe, amenințări, oportunități).</p> <p>- Managementul calității. Evaluarea internă și externă a calității</p>		servicii
--	--	--	----------

DISCIPLINA/MODULUL V
Servicii de îngrijire personală și prim-ajutor

Obiective generale:

- a) Dezvoltarea competențelor necesare urmării funcțiilor vitale și identificării schimbărilor în starea de sănătate a persoanei cu handicap.**
- b) Acordarea primului - ajutor și a oricăror măsuri care se impun.**
- c) Dezvoltarea competențelor necesare acordării îngrijirilor personale concomitent cu cele necesare stimulării autonomiei personale și sociale a persoanei cu handicap.**
- d) Respectarea deontologiei medicale.**
- e) Respectarea prescripțiilor medicale.**
- f) Respectarea drepturilor persoanelor cu handicap.**
- g) Educarea competențelor lucrului în echipă.**

Nr. crt.	Obiective de referință	Conținuturile de bază pe capitole/secvențe de pregătire teoretică sau practică	Metode de formare	Mijloace de instruire, materiale de învățare	Criterii de evaluare
1.	<p>La sfârșitul secvenței, participanții vor fi capabili să:</p> <p>- identifice schimbările stării de sănătate</p> <p>- monitorizeze funcțiile vitale</p> <p>- aplice măsurile care se impun în cazul abaterii de la valorile normale a parametrilor măsurați</p> <p>- enumere simptomele de ordin somatic ale schimbării stării de sănătate</p> <p>- aplice tehnici de utilizare a termometrului, de luare a pulsului</p> <p>- utilizeze tehnici de îngrijire, manipulare și de prim-ajutor</p> <p>- administreze medicamentele după prescripțiile medicului</p> <p>- asiste persoana cu handicap în îngrijirile</p>	<p>- Monitorizarea funcțiilor vitale</p> <p>- Realizarea activităților și procedurilor medicale de către personalul cu pregătire specială</p> <p>- Cunoașterea persoanei cu handicap, demersuri ale personalului angajat și în urma preluării informațiilor de la medic, familie și din datele anamnezei</p> <p>- Observarea persoanei cu handicap</p> <p>- Satisfacerea nevoii persoanei cu handicap de a se mișca și de a avea o bună postură</p> <p>- Satisfacerea nevoii de a fi curat</p> <p>- Îngrijiri personale în ceea ce privește îmbrăcarea și dezbrăcarea</p> <p>- Menținerea temperaturii corpului în limite normale</p> <p>- Satisfacerea nevoii de a bea și de a mânca. Îngrijiri specifice și stimularea autonomiei</p>	<p>- Demonstrația</p> <p>- Problematizarea</p> <p>- Rezolvarea de probleme</p> <p>- Lucrări practice și studiul documentelor/ fișelor</p> <p>- Conversația</p> <p>- Explicația</p> <p>- Exerciții</p> <p>- Studii de caz</p> <p>- Lucru în grup</p>	<p>- Spațiu amenajat pentru efectuarea demonstrațiilor și activităților practice</p> <p>- Materiale: termometre, fișe medicale/dosare ale persoanei cu handicap, planșa cu regulile unei bune observații</p> <p>- Spațiu analog celui în care trăiește persoana cu handicap</p> <p>- Termometru</p> <p>- Materiale igienico-sanitare și de ajutor în caz de urgență.</p>	<p>- Urmărirea conștiințioasă și permanentă a funcțiilor vitale</p> <p>- Capacitate de sesizare a modificărilor în starea persoanei cu handicap</p> <p>- Promptitudinea, rapiditatea și hotărârea în acordarea ajutorului către persoana cu handicap</p> <p>- Capacitatea de a identifica ajutorul necesar și cine trebuie să-i ofere</p> <p>- Capacitatea de a face față unor situații neprevăzute</p> <p>- Capacitatea de</p>

<p>igienice - asigure condițiile igienice ale spațiului personalizat - asiste persoana cu handicap în hrănire, îmbrăcare, deplasare, respectând prescripțiile medicale și condițiile asigurării securității persoanei cu handicap - stabilească meniul - monitorizeze respectarea meniului și calitatea hranei - asiste/sprijine hrănirea persoanei cu handicap - asigure confortul/starea de bine în timpul mesei - asigure în așa fel îngrijirile încât să stimuleze și autonomia personală și socială a persoanei cu handicap</p>	<p>- Satisfacerea nevoii de a elimina. Îngrijiri specifice în situații particulare Stimularea autonomiei - Prevenirea pericolelor. Asigurarea securității/siguranței fizice și afective - Îngrijiri specifice pentru asigurarea somnului și prevenirea tulburărilor - Igiena spațiului personalizat - Satisfacerea nevoii de a acționa conform credințelor și valorilor - Prevenirea îmbolnăvirilor - Satisfacerea nevoii de a fi util și de a se realiza - Satisfacerea nevoii de a se odihni și recrea - Satisfacerea nevoii de a învăța - Administrarea corectă a medicamentelor - Recomandări și contraindicații în funcție de fișa postului - Diversitatea individuală a trebuințelor și modalităților specifice de satisfacere: îngrijiri specifice persoanelor cu HIV/SIDA, boli ale aparatului digestiv, cu diabet, TBC, cancer, anumite obiceiuri alimentare ș.a. - Stimularea autonomiei personale a persoanei cu handicap - Primul ajutor. Îngrijiri acordate urgențe.</p>	<p>a acorda corect îngrijirile personale - Respectarea normelor igienico-sanitare - Acordarea îngrijirilor personale, având în vedere și stimularea activității și participării persoanei cu handicap, perspectiva autonomiei personale și sociale</p>
--	---	--

MODULUL/DISCIPLINA VI Modul specific de activități practice

Personalul angajat va demonstra, prin activități practice desfășurate cu persoane cu handicap cu care are raporturi de muncă, utilizarea conceptelor studiate, formarea deprinderilor și a capacității de utilizare a cunoștințelor într-o situație dată, adoptarea unei atitudini și comportament adecvat într-o situație particulară, interiorizarea valorilor drepturilor omului.

Obiectivele, conținutul și durata modulului vor fi stabilite pe baza fișei postului persoanei angajate și a problematicii specifice persoanei cu handicap de care răspunde.

MODULUL/DISCIPLINA VII Evaluare

Evaluarea continuă se realizează pe toată durata instruirii și are drept scop optimizarea pe parcurs a procesului, ameliorarea/corectarea activității și a rezultatelor. Pe baza evaluării continue, obiectivele și conținutul următoarelor sesiuni de instruire vor putea suporta reajustări, în funcție de feedback-ul realizat.

Evaluarea continuă a participanților se realizează prin multiple mijloace:

- monitorizarea intervențiilor cursanților în timpul lucrului în grup
- observarea comportamentelor participanților și a modului de lucru
- evaluarea lucrărilor practice
- observarea modului de relaționare și gradul de participare la activitățile de grup
- joc de rol/simulare
- proiecte, prezentări orale/referate, studii de caz
- exerciții practice
- chestionare.

Evaluarea continuă nu va urmări notarea participanților ci doar observarea modului în care obiectivele programului sunt realizate în vederea luării unor decizii pentru optimizarea activității, sprijinirea învățării, corectarea sau adecvarea programului la nevoile și interesele participanților.

Se va evalua și gradul de noutate și realism al propunerilor făcute etc.

Evaluarea realizării obiectivelor specifice la modulul VI: "Modul specific de activități practice" se va realiza pe baza principiilor învățării depline, urmărindu-se ca fiecare cursant să demonstreze corect că posedă competențele cerute.

Evaluarea finală

Evaluarea finală a programului de instruire și a participanților precum și a modului de desfășurare se va realiza conform legislației în vigoare.

Abrevieri:

- ANPH - Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap
- INPCESPH - Institutul Național pentru Prevenirea și Combaterea Excluziunii Sociale a Persoanelor cu Handicap.